

वेळ: २ तास ३० मी.

गुण: ७५

- सूचना: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) आवश्यकता वाटल्यास इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न १ अ) योग्य पर्याय निवडा. (कोणतेही आठ)

(०८)

१. _____ यांनी अष्टांगिक मार्ग सांगितले आहेत.
(येशू ख्रिस्त, बुद्ध, महावीर)
२. राज्यांमध्ये _____ या राज्यांचा साक्षरता दर सर्वाधिक आहे.
(केरळ, महाराष्ट्र, हरियाणा)
३. _____ हे स्त्री-भ्रूणहत्येचे मुख्य कारण आहे.
(मुलाला प्राधान्य, बेरोजगारी, वैश्विकरण)
४. _____ हा महिलांवर होणाऱ्या सामाजिक हिंसाचाराचा एक प्रकार आहे.
(छेडछाड, अपहरण, हुंड्यासाठी छळ)
५. कर्नाटक आणि महाराष्ट्र या राज्यांमधील बेळगाव सीमावाद हे.....चे एक उदाहरण आहे.
(प्रांतवाद, भाषावाद, जातीयवाद)
६. धार्मिक मुलभूतपणामुळेनिर्माण होते.
(सांप्रदायिकतावाद, राष्ट्रवाद, वंशविद्वेष)
७. जातीयवाद हा _____ स्तरीकरणाचा एक प्रकार आहे.
(राजकीय, आर्थिक, सामाजिक)
८. राज्यघटनेचेहे घटनादुरुस्ती आणि त्याची प्रक्रिया याबाबतचे संसदेचे अधिकार निर्दिष्ट करते.
(कलम ३६८, कलम ३४४, कलम २४६)
९.गावस्तरावर कार्य करते.
(जिल्हा परिषद, पंचायत समिती, ग्राम पंचायत)
१०. राज्यघटनेची ७३ वी घटनादुरुस्तीशी संबधित आहे.
(संसदीय पद्धती, स्वतंत्र न्यायसंस्था, पंचायती राज)

प्रश्न १ ब) खालील विधाने चूक कि बरोबर आहेत ते सांगा.(कोणतेही सात)

(०७)

१. जनसंख्याशास्त्र म्हणजे लोकसंख्येचा अभ्यास होय.
२. नागरी क्षेत्राच्या तुलनेत ग्रामीण क्षेत्रातील बेरोजगारीचा दर हा जास्त आहे.
३. मोतीबिंदू नंतर काचबिंदू हे अंधत्वाचे दुसरे मोठे कारण आहे.
४. मानसिकदृष्ट्या विकलांगांसाठीची राष्ट्रीय संस्था सिकंदराबाद येथे आहे.
५. जातीय व्यवस्था समतावादी समाज निर्माण करते.
६. आर्थिक न्यायाशिवाय राजकीय न्याय अर्थहीन आहे.
७. प्रांतीय संघर्ष देशाचे ऐक्य आणि एकात्मतेला धोका पोहचवत नाही.
८. भारतीय राज्यघटनेच्या कलम ३६० नुसार आर्थिक आणीबाणी घोषित केली जाऊ शकते.
९. महापालिका आयुक्तांची नियुक्ती राज्यसरकार करते.
१०. भारतामधील महिलांचा राजकारणातील सहभाग खूपच निराशाजनक आहे.

प्रश्न २ अ) भारतातील न्हास पावणाऱ्या स्त्री-पुरुष लिंगोत्तर प्रमाणास कारणीभूत असणाऱ्या घटकांचे परीक्षण करा.

(१५)

किंवा

प्रश्न २ ब) शारीरिक विकलांगतेची कारणे आणि प्रकार सांगा.

प्रश्न ३ अ) सांप्रदायिकतावादाची व्याख्या द्या. भारतातील सांप्रदायिकतावादाच्या वाढीसाठी कारणीभूत असणारे घटक स्पष्ट करा.

(१५)

किंवा

प्रश्न ३ ब) जातीय व्यवस्थेमुळे निर्माण होणाऱ्या विषमतांची चर्चा करा.

प्रश्न ४ अ) भारतीय नागरिकांच्या मुलभूत कर्तव्यांचे वर्णन करा.

(१५)

किंवा

प्रश्न ४ ब) भारतीय राज्यघटनेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न ५ अ) भारतातील राजकीय पक्षांची वैशिष्ट्ये आणि कार्याचे विश्लेषण करा.

(१५)

किंवा